

v A o tři navíc, všechny z Oscara Wildea, virtuózně vládnoucího uměním přechodu a proměny mezi výstupy a situacemi, kde zdánlivě samoučelná, *pointless conversation* takřka nepostřehnutelně vede k zásadním zvratům ve vztazích mezi osobami, v oněch vztazích, které právě definují situaci. Což je ilustrováno dvěma odkazy, na *Ideálního manžela*, I, a *Vějíř lady Win-dermerové*, II, v obou případech na scény *parties*, a pokud jde o druhou hru, navíc i ukázkou. Výstupy lze navíc oddělovat změnou dějiště, odtud pak Veltruský ve svém metodickém postupu přechází k ještě vyšší jednotce, jednání, tedy aktu, případně scénám v širším smyslu, tedy *tableaux*, což vše se zkonkrétňuje jednak na příkladu Maeterlincka, také však na příkladu tříště scén na straně jedné i ucelených aktů na straně druhé, jimiž se vyznačují jednotlivé díly Schillerovy trilogie.

Teprve teď, na závěr svého postupu „od menšího k většímu“, se Veltruský i v A odváží, byť jen v zhuštěné formě, oněch velkých abstrakcí a generalizací, s kterými pracoval — zaštiťen Hegelem — už v R (takže, jak patrně, rozdíl mezi oběma verzemi nakonec mizí). Bud' jak bud', Veltruského argumentace, ač v principu stejná, zde vyznívá přesvědčivěji a takřka bezchybně. Vskutku, ježto je dramatický čas ještě přehlednější a přitom ucelenější než čas epický (narativní), patří do ještě vzdálenější minulosti a je vlastně předminulý. Což pak vrcholí velmi odvážným závěrem — jenže zde, v říši Velkých Abstrakcí, nemůžeme si tu vlastně dovolit cokoli? — tak krásným, že byl povýšen v obou (ve všech třech) verzích — na sám závěrečný akord této vlastně poslední kapitoly.

KAPITOLA 8 — ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY (CONCLUDING REMARKS ON LITERARY GENRES)

Závěrečné poznámky se opět — na rozdíl od předchozí kapitoly — věrně drží původního rozvrhu. Pochopitelně — v tom není tento doslov výjimkou — překládá-li svoje vlastní dílo sám autor, má více než kdo jiný právo překládat volněji než druhí a formulovat některé myšlenky nově. Odchylky jsou však převážně pouze stylistické či, jak by řekl Mathesius, v rovině „řečnické výstavby souvislého projevu“. Originál je opravdu o poznání řečnickější (ojedinělé řečnické otázky), zdá se dokonce, že s odstupem pětaticeti let přibýlo i trochu opatrnosti a autokritičnosti ve formulaci požadavku (meziřehově) komparatistického ověření některých závěrů (R — zde 95–97, A 86–87). Jinak vše zůstalo tak, jak bylo.

A ještě jedna vevýznamná malíčkost: konečně byl nejen důvod, ale i možnost citovat Vančuru (jeho skvělou causerii, vlastně objemný esej o poetice nadávek) a přihlásit se k němu — poprvé — plným jménem:

R sice citoval pramen, ale zamlčel autora, Č dokonce potlačil i uvovzovky, a teprve v angličtině si smí Vančura a spolu s ním i Veltruský zanadávat plným hlasem!

Poslední odstavec připadal zřejmě zbytečný. V A odpadá.

Při přípravě textu jsme vycházeli z Veltruského rukopisu, přičemž jsme text upravili podle současné pravopisné normy, jak ji zachycují *Pravidla českého pravopisu* z roku 1993. K pravopisným změnám došlo v těchto případech (uvádíme pouze příklady, nikoli výčet všech slov, v nichž ke změně došlo):

— ve slovech přejatých namísto původního s píšeme z: *poezie, realizace, transpozice, analyzovat, krize, intenzivní* apod.; s jsme zachovali (ve shodě s „Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR“) pouze ze ve slově *flosogie* a jeho derivátů;

— ve slovech řeckého původu s původní skupinou *th* píšeme pouze r: *metoda, teoretik*, přičemž někdy dochází zároveň ke zdlužení samohlásky e: *téma, syntéza* apod.;

— k prodloužení vokálu došlo i jinde: *kritérium*;

— příslovcené spřežky, které byly v rukopise psány odděleně, píšeme dohromady: *přestože, mimoto, přitom, popřípadě, např.*

Dále jsme v několika případech upravili interpunkci, jednak ve shodě se současnou normou, jednak pro zlepšení orientace ve větě. Vložili jsme čárku např. na s. 70: [...] *se téma vyznačené titulem několikrát opakuje, viděno ze stanoviska* [...]; na s. 93: [...] *z něhož vyplývá celá jeho struktura, a tedy i okolnost* [...]; středník jsme vložili na s. 76: [...] *kontexty nelíší se od sebe ani tak svými jednotkami jako svým celkovým smyslem; a tento smysl je* [...].